

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Stanisław Jarosz**

Warszawa, dn. 13 kwietnia 2011 r.

**Pani
Alicja Adamczak
Prezes Urzędu Patentowego
Rzeczypospolitej Polskiej**

P/10/056
KGP-4100-07-01/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ (dalej *ustawa o NIK*), Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej³ kontrolę wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 61.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 4 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Pani Prezes niniejsze *Wystąpienie*.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w 2010 r. w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie dochodów przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, nie stwierdzając w tym zakresie nieprawidłowości.

Dochody budżetu państwa w części 61 zrealizowane zostały w wysokości 60 210 tys. zł i były o 918 tys. zł, tj. o 1,5% wyższe niż w 2009 r. (59 292 tys. zł). W stosunku do *ustawy budżetowej na rok 2010*⁴ (58 000 tys. zł) dochody były wyższe o 2 210 tys. zł, tj. o 3,8%.

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

³ Zwanym dalej także UPRP lub Urzędem.

⁴ Ustawa z dnia 22 stycznia 2010 r. Dz. U. z 2010 r. Nr 19, poz. 102.

Podstawową pozycję dochodów (98,7%) stanowiły wpływy z tytułu zgłoszeń i ochrony wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych i znaków towarowych oraz innych opłat za świadczenia związane z ochroną, które wyniosły 59 423 tys. zł.

Zaległości netto w 2010 r. wyniosły 2 tys. zł. W porównaniu do 2009 r. były wyższe o 0,8 tys. zł i dotyczyły niezapłaconych w terminie faktur za świadczone przez Urząd usługi kserograficzne oraz sprzedaż wydawnictw. W wyniku podjętych przez Urząd działań windykacyjnych (wezwania do zapłaty) według stanu na dzień 28 lutego 2011 r. do zapłacenia pozostały zaległości w kwocie 0,3 tys. zł.

2. NIK pozytywnie ocenia wykonanie wydatków przez UPRP, nie stwierdzając nieprawidłowości w zakresie legalności, celowości, rzetelności i gospodarności wydatkowania środków budżetowych.

W ustawie budżetowej na rok 2010 wydatki UPRP ustalono w kwocie 45 662 tys. zł. W trakcie roku budżetowego budżet Urzędu w pozycji wydatki został zwiększony (z rezerwy celowej) o 433 tys. zł do kwoty 46 095 tys. zł. Zrealizowane w 2010 r. wydatki w części 61 wyniosły 46 002 tys. zł, tj. 99,8% budżetu po zmianach. W porównaniu do 2009 r. zrealizowane wydatki w części 61 były niższe o 116 tys. zł, tj. o 0,3%. Niewykorzystane środki budżetowe w kwocie 93 tys. zł zostały zwrócone na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w terminie określonym w *rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa*⁵.

2.1. NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w wydatkowaniu środków otrzymanych z rezerwy celowej (część 83 budżetu państwa) w łącznej kwocie 433 tys. zł. Środki te wykorzystane zostały w 82,7% (358 tys. zł). Niepełne wykorzystanie rezerwy celowej przeznaczonej na sfinansowanie skutków podwyższenia w 2010 r. wynagrodzeń dla nowo powołanych ekspertów i asesorów UPRP oraz skutków zmiany wysokości dodatków stażowych ekspertów spowodowane było mniejszą niż zakładano w planie na 2010 r. liczbą osób, które nabyły status eksperta i asesora⁶. Niewykorzystane środki z rezerwy celowej w wysokości 75 tys. zł zostały zwrócone do Ministerstwa Finansów w dniu 31 grudnia 2010 r.

2.2. Wykonanie przez Urząd w 2010 r. wydatków na wynagrodzenia⁷ wyniosło 33 129 tys. zł, tj. prawie 100% kwoty planowanej w ustawie budżetowej (33 138 tys. zł),

---

⁵ *Rozporządzenie z dnia 29 czerwca 2006 r.* (Dz. U. Nr 116, poz. 784 ze zm.).

⁶ Wyjaśnienia Dyrektora Generalnego Urzędu – pismo nr DG/072/4/2011 z dnia 21 lutego 2011 r.

⁷ Wynagrodzenie łączne obejmujące §§ 4010, 4020, 4040.

99,8% kwoty planowanej po zmianach (33 209 tys. zł) i 101,3% kwoty wynagrodzeń wypłaconych w 2009 r. (32 690 tys. zł).

Przeciętne zatrudnienie w 2010 r. (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) wyniosło 507 osób i w porównaniu do 2009 r. było niższe o 5 osób, tj. o 1%. W porównaniu do planowanego (541 osób) przeciętne zatrudnienie było niższe o 34 osoby, tj. o 6,3%. Brak pełnej planowanej obsady etatowej wynikał przede wszystkim z trudności z pozyskaniem pracowników o ściśle określonych kwalifikacjach zawodowych⁸. W 2010 r. ukazały się 43 ogłoszenia o naborze, w tym do korpusu służby cywilnej 24 ogłoszenia i do korpusu eksperckiego 19 ogłoszeń. W rezultacie prowadzonych naborów do korpusu służby cywilnej zatrudniono 19 osób, a do korpusu eksperckiego 18 osób.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w części 61 – UPRP w 2010 r. wyniosło 5 091 zł (bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego), a z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym – 5 445 zł. W porównaniu do 2009 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło odpowiednio o 98 zł, tj. o 2% i o 126 zł, tj. o 2,4%. W 2010 r. nie były podejmowane decyzje dotyczące wzrostu wynagrodzeń.

2.3. W 2010 r. zrealizowano wydatki majątkowe w kwocie 313 tys. zł (0,7% wydatków ogółem) i były one wyższe od zrealizowanych wydatków majątkowych w 2009 r. o 13 tys. zł, tj. o 4,3%. Z wydatków tych sfinansowano zakupy sprzętu komputerowego i niezbędnych licencji, zakup sprzętu poligraficznego, zakup notebooków do obsługi przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej, zakup odśnieżarki oraz drzwi holu głównego.

3. NIK pozytywnie ocenia skuteczność funkcjonowania procedur kontroli finansowej, wiarygodność ksiąg rachunkowych oraz poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych. NIK zwraca jednak uwagę na stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości: brak ciągłości w numeracji pozycji w dzienniku oraz brak wymaganych danych w zapisach księgowych w dzienniku – dat dokonania operacji gospodarczych wynikających z dowodów źródłowych oraz dat dowodów księgowych stanowiących podstawę zapisów.

---

⁸ Wyjaśnienia Dyrektora Generalnego Urzędu – pisma nr DG/072/8/2011 z dnia 15 marca 2011 r. i nr DG/072/10/2011 z dnia 18 marca 2011 r.

Z populacji⁹ dowodów księgowych opiewającej na kwotę 7 567 tys. zł szczegółowej kontroli poddano 117 dowodów/zapisów księgowych o łącznej wartości 3 466 tys. zł. Dobór próby dowodów/zapisów księgowych dokonany został z zastosowaniem metody monetarnej MUS (107 dokumentów) i z zastosowaniem metody niestatystycznej, tj. poprzez dobór celowy (10 dokumentów) spośród wydatków zrealizowanych z rachunku dochodów własnych. Poza jedną fakturą, która została niewłaściwie zadekretowana i zapłacona ze środków budżetowych zamiast z rachunku dochodów własnych, nie stwierdzono nieprawidłowości. Urząd wykrył tę pomyłkę, wydatek został zrefundowany ze środków dochodów własnych i obciążył koszty oraz rachunek dochodów własnych.

3.1. NIK zwraca uwagę na brak ciągłości w numeracji pozycji w dzienniku, co stanowi naruszenie przepisów art. 14 ust. 2 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*¹⁰. Jednocześnie NIK przyjmuje wyjaśnienia Dyrektora Generalnego Urzędu¹¹, że przekazano w tej sprawie zgłoszenie administratorowi systemu, który wyjaśnił, że braki te były spowodowane zapisami na kontach pozabilansowych oraz zapewnił, że problem zostanie usunięty.

3.2. Zapisy księgowe w dzienniku w badanej próbie we wszystkich przypadkach nie zawierają danych wymaganych art. 23 ust. 2 pkt 1 i 2 *ustawy o rachunkowości*: daty dokonania operacji gospodarczej wynikającej z dowodu księgowego oraz daty dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu. Ustalenia kontroli nie potwierdzają przyjętego przez Urząd założenia, że datą dokonania operacji gospodarczej oraz datą dowodu księgowego jest data księgowania w księdze głównej¹².

3.3. Jako celowe NIK uważa określenie w obowiązujących od dnia 1 stycznia 2011 r. *Zasadach prowadzenia rachunkowości UPRP* terminów granicznych księgowania dowodów do właściwych okresów sprawozdawczych. Brak określenia takich terminów w *Zasadach prowadzenia rachunkowości UPRP* obowiązujących w 2010 r. mógł powodować wątpliwości co do księgowania wydatków do właściwego okresu sprawozdawczego.

---

⁹ Za populację (zbiór wydatków) objętą badaniem przyjęto dokumenty/zapisy z datą księgowania do 31 grudnia 2010 r. włącznie, będące fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiące podstawę płatności oraz odpowiadające tym dokumentom zapisy księgowe. Ze zbioru wyłączono dokumenty/zapisy dotyczące wynagrodzeń osobowych wynikających ze stosunku pracy wraz z pochodnymi. Ponadto, wyłączone zostały zapisy księgowe dotyczące transakcji o małej wartości (poniżej 50 zł). Zbiór dowodów stanowiących populację wydatków objętą badaniem powiększony został o zbiór wydatków dobranych metodami niestatystycznymi (wydatki zrealizowane z rachunku dochodów własnych). Poddany badaniu zbiór wydatków stanowiły wydatki majątkowe i wydatki bieżące (pozapłacowe).

¹⁰ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223. ze zm.

¹¹ Pismo nr DG/072/10/2011 z dnia 18 marca 2011 r.

¹² Wyjaśnienia Dyrektora Generalnego Urzędu, pismo nr DG/072/10/2011 z dnia 18 marca 2011 r.

4. W ocenie NIK sprawozdania budżetowe:

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń (Rb-Z)

zostały sporządzone terminowo i prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej i przekazują prawdziwy i rzetelny obraz – odpowiednio – dochodów, wydatków, stanu środków, a także należności i zobowiązań w 2010 r.

5. Osiągnięte w 2010 r. dochody własne¹³ (z działalności wykraczającej poza zakres obowiązków określonych statutem, tj. z tytułu sporządzania raportów z poszukiwań w zakresie oceny podobieństwa lub identyczności zgłoszonych i zarejestrowanych znaków, które mogą stanowić przeszkodę dla rejestracji wspólnotowego znaku towarowego na rzecz Urzędu ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego w Alicante w Hiszpanii oraz świadczenia usług na rzecz Austriackiego Urzędu Patentowego w zakresie poszukiwań na identyczność i podobieństwo znaków towarowych) wyniosły 407 tys. zł i w stosunku do planu finansowego (400 tys. zł), były wyższe o 1,8%. Zrealizowane w wysokości 454 tys. zł wydatki były niższe o 1,3% w stosunku do planu finansowego (460 tys. zł). Badanie wydatków na łączną kwotę 203 tys. zł, tj. 44,7% wydatków sfinansowanych dochodami własnymi nie wykazało nieprawidłowości. Decyzją Prezesa UPRP nr 7 z dnia 31 grudnia 2010 r. dokonano zamknięcia rachunku dochodów własnych UPRP. Realizując wniosek UPRP z dnia 12 stycznia 2011 r. Bank Gospodarstwa Krajowego zamknął rachunek bankowy do obsługi finansowej dochodów własnych i w dniu 21 stycznia 2011 r. przekazał środki znajdujące się na tym rachunku wraz z odsetkami na rachunek bankowy UPRP. Nadwyżka dochodów własnych w prawidłowo wyliczonej kwocie 13 tys. zł przekazana została do budżetu państwa w dniu 27 stycznia 2011 r.

6. NIK ocenia, że działania UPRP związane z wdrażaniem budżetu zadaniowego były realizowane w sposób wystarczający.

W dniu 29 czerwca 2009 r. Dyrektor Generalny UPRP zaakceptował *Zasady planowania, realizacji i sprawozdawczości wydatków budżetowych UPRP w układzie*

---

¹³ Rachunek dochodów własnych utworzony decyzją Prezesa UPRP nr 1 z dnia 16 lutego 2005 r., zmienioną decyzją Prezesa UPRP nr 1 z dnia 3 stycznia 2008 r.

zadaniowym przyjęte na 2010 r. W Zasadach... określono m.in.: zasady i tryb sporządzania planu budżetu, podstawy prawne i sposób opisywania zadania, podzadania, działania oraz wyznaczania celu i mierników, zasady i tryb kontroli procesów związanych z rozdysponowywaniem środków budżetowych, zasady podziału planowanych i wydatkowanych środków.

W 2010 r. Urząd realizował dwa zadania: w ramach funkcji 6 *Koordinacja polityki gospodarczej kraju* zadanie 6.6. *Wykonywanie czynności z zakresu ochrony oraz praw własności intelektualnej* i w ramach funkcji 15 *Polityka zagraniczna* zadanie 15.4. *Koordinacja polityki europejskiej*. Na zadanie 6.6. wydatkowano w 2010 r. kwotę 45 939 tys. zł z planowanych 46 032 tys. zł, co stanowiło 99,8% wykonania planu po zmianach, natomiast na zadanie 15.4. wydatkowano 63 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach.

Do monitorowania realizacji zadania 6.6. użyty był miernik *Liczba chronionych przedmiotów własności przemysłowej*. Na dzień 31 grudnia 2010 r. w ochronie pozostawało łącznie 166 393 przedmiotów własności przemysłowej, tj. o 1,8% więcej w stosunku do planu (163 479). Wartość miernika obejmuje patenty, prawa ochronne na wzory użytkowe i znaki towarowe oraz prawa z rejestracji wzorów przemysłowych i topografii układów scalonych, udzielone przez UPRP w trybie *ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej*¹⁴ oraz chronione na terytorium RP patenty europejskie udzielone w trybie *Konwencji z dnia 5 października 1973 r. o patencie europejskim*.

W ramach zadania 6.6. zaplanowano dwa podzadania: 6.6.1. *Prawa wyłączne* i 6.6.2. *Upowszechnianie i promowanie ochrony własności przemysłowej oraz współpraca międzynarodowa*. Na ich realizację wydatkowano odpowiednio 35 092 tys. zł i 10 847 tys. zł, tj. 99,8% i 99,9% zaplanowanych kwot.

Cel realizacji podzadania 6.6.1., tj. udzielenie i utrzymywanie ochrony na polskie i zagraniczne wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, znaki towarowe, topografie układów scalonych, oznaczenia geograficzne, odzwierciedlał priorytety wynikające z dokumentów strategicznych, obowiązujących aktów prawnych oraz bieżącej polityki rządu. Cel ten był realizowany m.in. poprzez przyjmowanie, badanie i rozpatrywanie zgłoszeń oraz wydawanie decyzji związanych z ubieganiem się o ochronę przedmiotów własności przemysłowej, prowadzenie rejestrów praw wyłącznych czy rozstrzyganie spraw w postępowaniu spornym.

Stosownie do przyjętych w Urzędzie *Zasad planowania, realizacji i sprawozdawczości wydatków budżetowych UPRP w układzie zadaniowym na 2010 r.*, do realizacji działań

---

¹⁴ Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117, ze zm.

w ramach ww. podzadania wskazano cztery Departamenty: Badań Patentowych, Badań Znaków Towarowych, Rejestrów i Orzecznictwa.

Do monitorowania realizacji podzadania 6.6.1. zastosowano miernik *Liczba decyzji w sprawie udzielenia praw wyłącznych*. W 2010 r. wydano 28 764 decyzje w sprawie udzielania praw wyłącznych, tj. 80,5% w stosunku do planu (35 730 decyzji). Na mniejszą w stosunku do wielkości planowanej liczbę decyzji wpłynęło m.in. zwiększenie się nakładów pracy przy rozpatrywaniu zgłoszeń w wyniku systematycznego powiększania się zasobów literatury patentowej, których analiza pozwala na ocenę nowości światowej wynalazków, czy też charakteru odróżniającego i braku podobieństwa do innych znaków towarowych zgłoszonych wcześniej zarówno w UPRP jak i w OHIM, a także przedłużające się z przyczyn proceduralnych postępowania przed sądami administracyjnymi oraz w trybie postępowania spornego. W związku z powyższym oraz z faktem, że opisujący podzadanie 6.6.1. miernik *Liczba decyzji w sprawie udzielenia praw wyłącznych* nie jest satysfakcjonujący, a jego wartości wykazują tendencję spadkową, a także uwzględniając uwagi NIK z poprzednich kontroli, Zespół ds. koordynacji budżetu zadaniowego UPRP po przeprowadzonej analizie mierników: czas i współczynnik, zaprezentował Kierownictwu Urzędu nowy miernik *Średni czas załatwiania sprawy (w miesiącach)*. Miernik ten został zatwierdzony i ujęty w przygotowanych dokumentach do projektu ustawy budżetowej w układzie zadaniowym na 2011 r. Mając na uwadze fakt, iż dotychczasowy miernik uniemożliwiał jednoznaczną ocenę prawidłowości realizacji przez UPRP postawionego przed nim zadania, zmiana ta, w ocenie NIK, była zasadna.

7. Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, na podstawie art. 60 ust. 2 *ustawy o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli przedstawia wniosek o:

podjęcie niezbędnych działań w celu ujmowania w księgach rachunkowych, poza datą księgowania, również: daty dokonania operacji gospodarczej wynikającej z dowodu księgowego oraz daty dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pani Prezes o nadesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 i 2 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia do

Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

Warszawa, dn. 13 kwietnia 2011 r.

(-) Stanisław Jarosz
Wiceprezes NIK